

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 459/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť T. Š., zastúpenej advokátom JUDr. Karolom Prochotským, Lesná 367, Podolinec, ktorou namieta porušenie svojich bližšie nešpecifikovaných práv postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/158/2005 a jeho uznesením z 19. mája 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. Š. **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2014 doručená sťažnosť T. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich práv [v argumentácii sťažnosti namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)] postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 158/2005 a jeho uznesením z 19. mája 2014.

Predmetom konania okresného súdu, v ktorom sťažovateľka vystupuje v postavení navrhovateľky a obchodná spoločnosť... ako odporkyňa, je návrh na vyslovenie neplatnosti kúpnej zmluvy a dohody o urovnaní sporných nárokov a o určenie vlastníckych práv. V prvej časti sťažnosti sťažovateľka uvádza, že s napadnutým konaním, pôvodne začatým v roku 2005 boli spojené ďalšie dva konania začaté v roku 2006. Súd mal v konaní vykonávať dokazovanie, o merite veci však nerozhodol. V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľka opisuje okolnosti, za akých sa mala podrobiť znaleckému skúmaniu znalcami z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia Psychiatrie v napadnutom občianskoprávnom konaní, ako aj v inom trestnom konaní vedenom pre trestný čin ohovárania. Predovšetkým vzhľadom na časový odstup od podania žalôb považuje za absurdnú požiadavku „súdu, aby sa vyjadril, či sťažovateľka bola spôsobilá v uvedených rokoch podať žalobné návrhy“, pričom zdôrazňuje „účelovosť postupov súdu, pretože súd nepostupuje nezávisle a nestranne, prepája vec cez rôzne iné nesúvisiace konania, napriek tomu, že má dosť dôkazov pre rozhodnutie... Po niekoľkých rokoch dokazovania sa snaží účelovým konaním cez psychiatriu dosiahnuť, ako sa zbaviť prípadu - teda vyslovením nespôsobilosti na právne úkony, pre ktorý dôvod by žalobu zlikvidoval. Ďalšou absurditou je účelová požiadavka, aby sa znalec vyjadril, či je navrhovateľka v spore schopná pochopiť význam súdneho konania, pričom sa súd odvoláva na závery znalcov v posudku, ktorý bol vykonaný k trestnému stíhaniu sťažovateľky...“. Následne sťažovateľka uvádza, že okresný súd vyzvala niekoľkokrát, aby „konal v merite veci – napriek tomu sa súd orientuje len na kroky súvisiace s psychiatrickými vyšetreniami“.

V ďalšej časti sťažnosti označenej „Porušené základné právo alebo sloboda“ sťažovateľka uvádza, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru okresný súd porušil „vydaním uznesenia 4 C/158/2014 z 19. 5. 2014, ako aj nevydaním rozhodnutia v merite veci v primeranej lehote“. Súčasne poukazuje na nemožnosť odvolať sa proti označenému uzneseniu a nemožnosť akejkoľvek inej obrany pred zneužívaním nariadenia „núteného vyšetřovania na psychiatrii“, a napokon aj na neúčinnosť podania námietok proti znalcovi a ich „prepojenie na objednávateľov záverov v posudkoch...“.

Súd má možnosť argumentovať tým, že je nútený vydávať uznesenia o povinnosti podrobiť sa ďalším vyšetreniam, pretože posudky znalcov sa rôznia - je to len dôkaz toho, že ide o účelové konštrukcie, ktoré sú v rozpore so skutočným zdravotným stavom probanda/občana.

Tým sa vytvára stále ďalší zákonne ošetrený priestor na nekonečné šikanovanie nepohodlných jedincov cestou psychiatrických vyšetrení.“

Návrhom na rozhodnutie vo veci samej sa sťažovateľka svojou sťažnosťou domáha vydania takéhoto rozhodnutia:

„Okresný súd Žilina porušil v konaní pod sp. zn. 4C 158/2005 právo sťažovateľky tým, že po niekoľkoročnom konaní a dokazovaní vo veci pred súdom v merite žalobného návrhu bez ohľadu na fakty nevyniesol v primeranej lehote rozsudok na základe zistených skutočností.

Okresný súd Žilina porušil právo sťažovateľky vydaním uznesenia o jej povinnosti podrobiť sa ďalšiemu psychiatrickému vyšetrovaniu u ďalšieho znalca, ktorý má odpovedať na súdom položené otázky hypotetického charakteru, pretože spätne s odstupom ôsmich rokov nie je možné na tieto otázky odpovedať.

Ústavný súd SR zrušuje uznesenie OS Žilina 4C 158/2014.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Žilina vo veci 4 C 158/2005 riadne konať o žalobnom návrhu - o predmete.

Ústavný súd SR priznáva T. Š. nemajetkovú ujmu vo výške 20 000,- eur... ktoré je OS Žilina povinný uhradiť po právoplatnosti rozhodnutia do rúk sťažovateľky...

T. Š. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08,- eur... ktorú je Okresný súd ... povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Karola Prochotského...“

Napokon v závere sťažnosti sťažovateľka odôvodňuje výšku žiadaného finančného zadosťučinenia, a to s poukazom na opakujúce sa dlhodobé stresové situácie a napätie, svoje postavenie starobnej dôchodkyne, zdravotný stav a na doteraz vynaložené náklady na súdne konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, okrem prípadov výslovne uvedených v zákone o ústavnom súde.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, ďalej označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa základné práva alebo slobody porušili, a tiež označenie toho, proti komu návrh smeruje.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj obsahových náležitostí sťažnosti. Až na zákonom presne definované výnimky je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania a viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti. Petit musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne (v súlade s čl. 127 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde), teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (III. ÚS 78/02, III. ÚS 17/03, IV. ÚS 138/08).

Ústavný súd v danom prípade považuje za závažný obsahový nedostatok petitu brániaci meritórnemu preskúmaniu sťažnosti absenciu označenia práv (slobôd) sťažovateľky, ktoré mali byť konaním okresného súdu porušené. Sťažovateľka síce v sťažnosti na dvakrát uvádza, že okresný súd v jej prípade porušil základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v petite sťažnosti však chýba explicitné označenie práva sťažovateľky, ktoré malo byť v konaní okresného súdu porušené. Zmätočnosť a neurčitosť sťažnosti pritom zvýrazňuje návrh prvého výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha, keď

pri absencii označenia konkrétneho základného práva sa sťažovateľka domáha vyslovenia takéhoto porušenia z dôvodu, že okresný súd „*nevyniesol v primeranej lehote rozsudok na základe zistených skutočností*“. Uvedené naznačuje predovšetkým nespokojnosť sťažovateľky s dĺžkou jej súdneho konania, ochranu pred takýmto zásahom však účastníkom poskytuje prioritne základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je primeraná celková dĺžka, tempo a plynulosť súdneho konania obsahom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (pozri napríklad uznesenia ústavného súdu o prijatí sp. zn. III. ÚS 223/03 z 15. októbra 2003 a sp. zn. III. ÚS 165/2005 z 9. júna 2005).

Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažnosť sa vyznačuje zmätočnosťou svojho obsahu vyúsťujúcou do nedostatku jednej zo zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti požadovanej ustanovením § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorou je logické, kompaktné a dostatočne určité odôvodnenie návrhu vo vzťahu k právam, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovateľka v petite domáha. Odôvodneniu sťažnosti sťažovateľky takáto kvalita zjavne chýba, pretože sťažovateľka v podaní síce formálne uvádza časť, predmetom ktorej má byť odôvodnenie porušenia práv a slobôd (v argumentácii sťažnosti sťažovateľka uvádza základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie), v skutočnosti v nej však absentujú relevantné dôvody osvedčujúce porušenie týchto práv.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že sťažnosť ako celok pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv (pri zastúpení kvalifikovaným právny zástupcom) v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších

predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľky nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05). Ústavný súd preto aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky považoval opísané nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí za dostatočný dôvod na odmietnutie sťažnosti.

Vzhľadom na to, že sťažnosť v predloženej podobe nespĺňala náležitosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní, a to pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2014